

ingediend op **1154** (2021-2022) – Nr. 3
10 maart 2022 (2021-2022)

Verslag

namens de Commissie voor Leefmilieu,
Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie
uitgebracht door Robrecht Bothuyne

over het ontwerp van decreet

tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009

Documenten in het dossier:

1154 (2021-2022) – Nr. 1: Ontwerp van decreet
– Nr. 2: Amendementen

**Vlaams
Parlement**

Samenstelling van de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie:

Voorzitter: Gwenny De Vroe.

Vaste leden:

Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Andries Gryffroy, Freya Perdaens, Wilfried Vandaele;
Bart Claes, Leo Pieters, Sam Van Rooy;
Stijn De Roo, Tinne Rombouts;
Steven Coenegrachts, Gwenny De Vroe;
Staf Aerts, Mieke Schauvliege;
Bruno Tobback.

Plaatsvervangers:

Annick De Ridder, Marius Meremans, Joris Nachtergaele, Axel Ronse, Nadia Sminate;
Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Wim Verheyden;
Robrecht Bothuyne, Brecht Warnez;
Bart Tommelein, Bart Van Hulle;
Johan Danen, Chris Steenwegen;
Hannes Anaf.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

INHOUD

1. Toelichting	4
2. Bespreking	7
2.1. Vragen en opmerkingen van Sam Van Rooy	7
2.2. Vragen en opmerkingen van Willem-Frederik Schiltz	7
2.3. Vragen en opmerkingen van Bruno Tobback	8
2.4. Vragen en opmerkingen van Staf Aerts	9
2.5. Vragen en opmerkingen van Robrecht Bothuyne	9
2.6. Vragen en opmerkingen van Andries Gryffroy	10
2.7. Repliek van minister Zuhail Demir	10
2.8. Tweede tussenkomst van Staf Aerts	11
2.9. Tweede tussenkomst van Bruno Tobback.....	11
2.10. Tweede tussenkomst van Andries Gryffroy	12
2.11. Tweede tussenkomst van Willem-Frederik Schiltz	12
2.12. Tweede tussenkomst van Robrecht Bothuyne.....	12
3. Stemming	13
Gebruikte afkortingen	14
Tekst aangenomen door de commissie.....	15
Bijlage: zie dossierpagina van dit document op www.vlaamsparlement.be	

Op woensdag 9 maart 2022 werd in de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie het ontwerp van decreet tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009 (*Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1154/1) besproken. Door de meerderheid werden ook elf amendementen (*Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1154/2) ingediend op dit ontwerp van decreet.

Minister Zuhal Demir maakte voor de toelichting gebruik van een presentatie. Deze is terug te vinden op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

(Deze commissievergadering werd als hybride vergadering georganiseerd.)

1. Toelichting

Minister *Zuhal Demir* licht het ontwerp van decreet tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009 – beter bekend als het derde verzameldecreet Energie – toe.

Dit ontwerp tot wijziging van het Energiedecreet is erop gericht bedrijven en burgers via verplichtingen in te schakelen in de energietransitie van het gebouwenpark. De ambities uit het Vlaams Energie- en Klimaatplan op het vlak van emissiereductie in de residentiële sector lijken onvoldoende vlot te worden gerealiseerd. Om bij te dragen aan de reductie van broeikasgasemissies en energie-efficiëntie van de gebouwensector wordt voorgesteld om een aantal bijkomende maatregelen in het Energiedecreet (*Parl.St.* VI.Parl. 2008-2009, nr. 2165/1-4) op vlak van aardgasaansluitingen en renovatie van residentiële gebouwen op te nemen. Die maatregelen maken de hoofdmoot uit van dit verzameldecreet.

Samengevat biedt dit verzameldecreet de decretale basis voor de invoering van een verplichting voor de VREG tot het jaarlijks rapporteren over de financiële gezondheid van de Vlaamse energiemarkt en van de op die markt actieve leveranciers; de afschaffing van de begrenzing van de aardgasaansluitingskost tot 250 euro bij nieuwbouw vanaf 2023; de invoering van een verbod op het aansluiten op het aardgasnet bij nieuwbouw vanaf 2026; de invoering van een verbod voor het aanleggen van een butaan- of propaangasnet op plaatsen waar er geen aardgasnet mag liggen; een aanpassing van de erfdienstbaarheden en gebruiksrechten van de netbeheerders; een aanpassing van de decretale deadline voor het indienen van groenestroom- en warmte-krachtcertificaten bij de quotumverplichtingen; het invoeren van een verplichte energieaudit voor ondernemingen; aanpassingen aan de rechtsgrond voor de energieprestatiecertificaten; het invoeren van een renovatieverplichting voor residentiële gebouwen bij bepaalde transactiemomenten.

Artikel 1 bepaalt dat het gaat over een gewestaangelegenheid. Artikel 2 regelt aanpassingen aan de definitielijst, ook op advies van de Raad van State. Artikel 3 voert een nieuwe rapportageverplichting voor de VREG in. Bij het debat over het faillissement van energieleveranciers bleek hiervoor een grote consensus in dit parlement. Het Energiedecreet wordt dus zo gewijzigd dat de VREG een jaarlijkse rapportageverplichting krijgt over de financiële gezondheid van de Vlaamse energiemarkt en de op die markt actieve leveranciers.

Daarnaast zijn er in dit ontwerp van decreet ook verschillende maatregelen gericht op het verminderen van het gebruik van fossiele brandstoffen. Artikel 4 schaft vanaf 1 januari 2023 de begrenzing van de aardgasaansluitingskost bij nieuwbouw af. Momenteel is die aansluitingskost voor zowel nieuwbouw als voor bestaande gebouwen begrensd op 250 euro. Aangezien het aansluiten op het aardgasdistributienet voor bestaande aansluitbare wooneenheden of gebouwen die vandaag nog op stookolie verwarmen een alternatieve verwarmingsmogelijkheid vormt, wordt in het licht van het decretale verbod op de plaatsing of vervanging van een stookolieketel bij bestaande gebouwen de begrenzing van de aansluitingskost tot 250 euro

voor bestaande aansluitbare wooneenheden of gebouwen behouden. Voorts wordt een tegenstrijdigheid in paragraaf 2 rechtgezet. De inleidende zin van paragraaf 2 spreekt over niet-aansluitbare, terwijl in punt 1° wordt gesproken over aansluitbare. In beide gevallen moet er 'niet-aansluitbare' wooneenheden of gebouwen staan.

Artikel 5 verbiedt vanaf 2026 de aansluiting op het aardgasnet voor residentiële en niet-residentiële nieuwbouw. Artikel 15 en 16 voeren een gedeeltelijk verbod in voor het aanleggen van een butaan- of propaangasnet waar er ook geen aardgasnet mag liggen. Propaan- of butaannetten zijn geen duurzame toekomstbestendige alternatieven voor aardgasnetten. De maatregel heeft geen gevolgen voor individuele opslagtanks.

Artikel 6 tot en met 8 gaan over de erfdienstbaarheden voor de netbeheerder. Die heeft ter versterking van het net soms een stuk privégrond of een deel van een privégebouw nodig voor distributiecabinen. In de praktijk gebeurt dit enkel in het geval van verkavelingen, bedrijventerreinen en bij de oprichting van een appartementsgebouw. De huidige opties zijn: onteigening door Fluvius, een last in de gemeentelijke vergunning en een minnelijk akkoord met de eigenaar. Wettelijke erfdienstbaarheden van openbaar nut zijn een andere optie, maar die gelden niet voor een deel van een privégrond of een gebouw. Hoewel het wel in het technische reglement van de VREG staat, is er, als er geen minnelijk akkoord is, een juridische lacune. Omdat dit een eigendomsbeperkende maatregel is, moet er een decretale basis zijn die volgens het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden moet voldoen aan een aantal voorwaarden. De Vlaamse Regering moet hiervoor de strenge voorwaarden van algemeen nut vastleggen. De netbeheerder krijgt zeker geen carte blanche.

Artikel 9 tot en met 14 en 17 tot en met 19 gaan over de gemeentewegen. Momenteel hebben de distributienetbeheerders, de beheerder van het plaatselijke vervoersnet van elektriciteit, de warmte- en koudenetbeheerders, en de beheerders van een directe lijn of directe leiding, de beheerders van een gesloten distributienet en de beheerders van een privé distributienet, op grond van het Energiedecreet de toelating om onder bepaalde voorwaarden het openbaar domein te gebruiken voor hun energietaken, dus om er lijnen en leidingen in aan te leggen. Nieuw aangelegde gemeentewegen behoren echter niet steeds tot het openbaar domein, waardoor het onduidelijk is of netbeheerders dan ook die toelating hebben, terwijl dat gewenst is om redenen van uniformiteit. Daarom wordt enerzijds een definitie van het begrip gemeenteweg overgenomen uit het decreet van 3 mei 2019 houdende de gemeentewegen, en worden de gemeentewegen nu ook expliciet afzonderlijk vermeld in het Energiedecreet. Deze wijzigingen hebben geen gevolgen voor het goederenrechtelijke statuut van een gemeenteweg, maar geven louter een gebruiksrecht aan de netbeheerder.

Artikel 20 handelt over de toekenning van groenestroomcertificaten. Bepaalde PV-installaties op zonne-energie krijgen geen groenestroomcertificaten meer en moeten voor ondersteuning deelnemen aan de call zon en kleinschalige wind. Daarom werd via het decreet van 17 december 2021 (*Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 948/1-4) de drempel van 750 kilowatt aangepast naar 2 megawatt, wat de bovengrens voor deelname aan de call was. Via het besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2021 werd die drempel voor PV bij die call echter opgetrokken tot 5 megawatt. Dit houdt dan ook in dat een gelijkaardige aanpassing moet worden doorgevoerd in het Energiedecreet.

Artikel 21 tot en met 23 passen de deadline voor het indienen van groenestroom- en warmte-kraachtcertificaten bij de quotumverplichting aan. Ten laatste op 31 maart van elk jaar moeten de toegangshouders de nodige groenestroomcertificaten en warmte-kraachtcertificaten indienen bij de VREG. Om het quotum daarvoor

te berekenen, heeft de VREG de allocatiecijfers van de netbeheerders nodig. Deze cijfers worden rond midden februari aan de VREG bezorgd. Vanaf 1 november 2021 werd een nieuw centraal dataplatform (ATRIAS) met een nieuwe communicatiestandaard in gebruik genomen, de veelbesproken MIG 6. De allocatiecijfers voor de quotumberekeningen worden vanaf 2022 door deze nieuwe systemen aangeleverd. Hierdoor zijn volgens de VREG de noodzakelijke gegevens pas later beschikbaar, namelijk in de loop van de eerste helft van maart. Om voldoende tijd te geven aan de VREG en de toegangshouders wordt de deadline best verschoven van 31 maart naar 30 april. De nakende deadline van 31 maart maakt dat deze decretale aanpassing dringend is.

Artikel 24, 31 en 32 voeren een versterkt regelgevend kader voor bedrijven in. In de beleidsnota Energie werd aangekondigd werk te maken van een verhoogde energie-efficiëntie van de kmo's door een versterkte wetgeving voor de doelgroep van niet-energie-intensieve kmo's. Dit zijn ondernemingen met een energiegebruik <0,1 PJ (petajoule). Aan hen wordt gevraagd een energieaudit uit te voeren en gericht op zoek te gaan naar maatregelen op maat van de onderneming. Om deze versterkte wetgeving voor niet-energie-intensieve ondernemingen, en meer bepaald de verplichting tot uitvoeren van een energieaudit, op te nemen in het Energiebesluit, moet eerst de decretale basis uit artikel 7.7.2 van het Energiedecreet worden aangepast. Daarnaast komt er een effectief sanctiemechanisme voor ondernemingen die deze verplichting niet respecteren. Het niet naleven van die verplichtingen zal door het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap worden bestraft met een niet-bevrijdende boete van 1000 euro tot 500.000 euro.

Artikel 25 voert een rechtsgrond in voor de invoering van een gebouwlabele. Om de klimaatdoelstellingen te halen, is het niet genoeg om enkel energieprestatie-eisen op te leggen aan nieuwgebouwde, ingrijpend energetisch gerenoveerde, of aangekochte gebouwen. Ook de bestaande gebouwen, zowel residentieel als niet-residentieel, zullen op termijn een minimumenergieprestatie moeten voorleggen. Zeker voor appartementsgebouwen volstaan individuele labels van de appartementen niet, maar is een goed gebouwlabele nodig. De invoering van een verplicht gebouwlabele voor het hele appartementsgebouw stimuleert de collectieve aanpak en maakt het mogelijk om een gezamenlijk doel na te streven en het gebouw als geheel energetisch te verbeteren. Hiertoe komt er met dit ontwerp van decreet een rechtsgrond.

Vandaag is er enkel een affichageverplichting en verplichting tot overdracht van het EPC bij verkoop en verhuur. Ook de handhabingsbepalingen zijn enkel afgestemd op verkoop en verhuur. Hierdoor heeft men bij de vestiging van een zakelijk recht minder informatie dan bij een gewone verkoop. Met dit ontwerp worden in artikel 25, 26 en 30 de bepalingen over de affichageverplichting, de overdracht van het EPC en de bijhorende sanctie- en handhabingsbepalingen ook bij de vestiging van een zakelijk recht van toepassing.

Artikel 27 tot en met 29 regelen een renovatieverplichting voor residentiële gebouwen. Sinds 1 januari 2022 geldt een renovatieverplichting voor niet-residentiële gebouwen bij een notariële overdracht in volle eigendom, of bij het vestigen van een opstalrecht of erfpacht binnen een gestelde termijn na het verlijden van de authentieke akte. Ook bij residentiële gebouwen komt er nu een gelijkaardige maatregel, de eigenaars en houders van een zakelijk recht aan te zetten om via renovatie de klimaatvoetafdruk van hun nieuwverworven residentieel gebouw te verkleinen. Hierbij blijven qua toepassingsgebied de algemene principes en de bestaande sanctiebepalingen behouden. Aan de bestaande tekst wordt ook een verduidelijking aangebracht over het materiële toepassingsgebied: de renovatieverplichting geldt ook bij overdracht van het opstal- of erfpachtrecht.

Tot slot wordt een fout in de bijlage bij het Energiedecreet rechtgezet. Die bijlage werd gewijzigd bij het decreet van 17 december 2021. Bij de opmaak van het parlementair document is er een formulestructuur weggevallen. Dit werd pas opgemerkt toen het aangenomen decreet werd verwerkt met het oog op de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad. Dit wordt nu rechtgezet.

De ontwerptekst is op bepaalde punten aangepast aan de adviezen van de SERV, de Minaraad en de Raad van State. Er wordt tot slot voorgesteld om voor volgende punten een delegatie aan de Vlaamse Regering te geven om verdere uitvoeringsmaatregelen te nemen: de regeling van het gebruik van privaat domein voor openbaar nut; het opleggen van een energieaudit aan ondernemingen, niet-commerciële instellingen en publiekrechtelijke rechtspersonen om hen aan te zetten hun energieverbruik te rationaliseren; de labelverplichting voor gebouwen en de affichageverplichting van het EPC; de overdracht van het EPC bij de vestiging van een zakelijk recht; het opleggen van renovaties bij residentiële gebouwen.

2. Bespreking

2.1. Vragen en opmerkingen van Sam Van Rooy

Sam Van Rooy zegt dat het Vlaams Belang tegen dit ontwerp dat gericht is op het koolstofarm verwarmen van woningen, zal stemmen. Ter illustratie van zijn standpunt citeert hij een tweet van een vrouw die haar huis voor 350 euro een hele winter met hout kan verwarmen, terwijl gas en elektriciteit haar voortaan 560 euro per maand kosten. Voor haar is de keuze voor het minder milieuvriendelijke hout snel gemaakt. Vanaf 2023 worden warmtepompen verplicht. Een aardgasketel kost 3500 euro, een warmtepomp al naargelang de versie van 7000 tot 17.000 euro. Om geen piek te veroorzaken na invoering van het capaciteitstarief, is van die laatste trouwens een nog duurdere versie nodig. In Nederland worden er meer warmtepompen verkocht, omdat daar de stroomfactuur geen tweede belastingbrief is, wat de warmtepomp kostenoptimaler maakt.

Het Vlaams Belang kan zich wel vinden in het gedeeltelijk schrappen van de subsidie voor een aardgasaansluiting. Dat de vivaldiregering gascentrales zal bouwen, is bijzonder hypocriet. De keuzevrijheid van de burger wordt immers beknot. Misschien wordt gas ooit goedkoper, waarom dan mensen verbieden ermee te verwarmen? Net als bij de uitfasering van de stookolietanks, laat de Vlaamse Regering met dit ontwerp de grenzeloosheid van haar klimaatregelgeving zien. Het enige wat de Vlaamse Regering niet geregeld krijgt, is de verlaging van de energiefactuur. Dat ze daar eens de focus op legt.

2.2. Vragen en opmerkingen van Willem-Frederik Schiltz

Willem-Frederik Schiltz situeert dit ontwerp als een uitvoering van het Vlaams Energie- en Klimaatplan, dat een verschuiving van fossiele naar hernieuwbare energie beoogt. Elektriciteit kan hernieuwbaar opgewekt worden, gas niet. Door de gigantisch hoge gasprijzen wordt hernieuwbare energie rendabeler. Om warmtepompen aantrekkelijk te maken, is er een verschil nodig tussen de gas- en de elektriciteitsprijs. De enkele initiatieven die de minister deed om bepaalde elementen van taks uit de factuur te halen, blijven in verhouding tot de totale prijs eerder beperkt. Tenzij voor een aanhanger van een communistisch systeem waarbij de overheid zelf de prijzen zet en energiecentrales met belastinggeld bouwt, blijft de enige weg de burger minder afhankelijk maken van import van schaarse grondstoffen door een kader te scheppen om de investeringen in energieonafhankelijkheid te vergroten. Hoe zal de regering erover waken dat de rendabiliteit van de warmtepompen de komende jaren hoog genoeg blijft? Neemt ze nog andere initiatieven om bepaalde elementen uit de elektriciteitsfactuur te halen? Is er overleg met het federale niveau om ook daar dezelfde beweging in te zetten?

De aansluitingskost voor aardgasaansluitingen beperken, is een soort minifossiele subsidie. Kwetsbare doelgroepen krijgen nu trouwens nog een zetje om een gascondensatieketel te plaatsen, onder andere ter vervanging van een stookolieketel. Stookolie is immers nog veel slechter voor het milieu en ook onderhevig aan prijschokken. Zullen, als het prijsvoordeel groter wordt, ook de resterende fossiele subsidies verschuiven naar steun voor elektrisch en fossielvrij verwarmen?

De adviesorganen uiten bedenkingen bij renovatieniveau D. Daar mensen doorgaans maar één keer hun woning grondig renoveren, bestaat de vrees voor een soort lock-in. Tegen 2050 moet het volledige woningarsenaal bij voorkeur niveau A halen, wat de beste garantie van energieonafhankelijkheid is. Welke veranderingen zijn er nog gepland om van niveau D naar niveau A te gaan, ermee rekening houdende dat een huis niet elke paar jaar van eigenaar verandert? Heeft de regering voldoende gedaan om lock-ineffecten te vermijden?

Hij neemt aan dat voor voorzieningen van de netbeheerder op privégronden een correcte vergoeding gegeven wordt, maar vooral dat het een laatste redmiddel is: enkel als alle mogelijkheden op semi- en publieke gronden volledig uitgeput zijn, ook al blijken die een tikje duurder te zijn.

2.3. Vragen en opmerkingen van Bruno Tobbacq

Volgens *Bruno Tobbacq* zal de Vooruitfractie zich onthouden bij de stemming over dit ontwerp van decreet, omdat het niet ver genoeg gaat, zelfs niet vóór de inval in Oekraïne. De tekst is niet fout, maar slechts een klein stapje in de richting van een verstandiger, duurzamer en hopelijk ook betaalbaarder en onafhankelijker verwarmingssysteem. Het ontwerp neemt enkele onterechte subsidies aan fossiele energie weg, maar doet vooral heel veel niet.

Hoewel Vlaanderen misschien niet het meest afhankelijke land is, subsidieert het met zijn gasaankopen een heleboel jammerlijke regimes waaronder het Russische. Als er ooit een Russische nucleaire bom op Brussel valt, heeft Vlaanderen die minstens deels gefinancierd. Ook voor wie niet gelooft in klimaatverandering en in de noodzaak om CO₂ te reduceren, zou onafhankelijkheid van fossiele brandstoffen centraal moeten staan. Voor een Vlaamse bijdrage aan de ambitie van Frans Timmermans voor 10 miljoen bijkomende warmtepompen, volstaat dit ontwerp bij lange na niet. Het levert wel een kleine bijdrage aan de noodzakelijke hogere rendabiliteit van warmtepompen. Hoe rendabeler die evenwel zijn, hoe frustrerender voor de grote groep gezinnen die niet de middelen heeft om de initiële investeringen te doen. Andere verwarmingsbronnen zullen hun op termijn meer kosten, maar de gespreide kost maakt het dragelijk. Dit ontwerp helpt gezinnen op geen enkele manier om sneller te investeren, maar maakt het rendabeler voor wie wel kan investeren.

Voka pleit voor prefinanciering voor milieuvriendelijke, energie-efficiënte technologie door de industrie, wat volgens de organisatie tien jaar winst zou opleveren. Voor gezinswoningen zou dat een nog grotere versnelling betekenen, want heel wat gezinnen zullen daar zelfs langer dan tien jaar geen geld voor hebben. Vooruit vraagt om die hiaat te vullen in het belang van het klimaatbeleid, van de betaalbaarheid voor gezinnen en van het geopolitieke belang van energieonafhankelijkheid. Kortom, de Vlaamse Regering heeft een immense taak, ook om burgers te helpen in dit nieuwe normaal. Met haar huidige beleid, waaronder dit ontwerp, schiet ze daarin te kort. Vooruit wil meewerken, maar dan aan duidelijke stappen in de richting van echte onafhankelijkheid van fossiele brandstoffen en ook van misdadige regimes, en van echte hulp aan Vlaamse gezinnen.

2.4. Vragen en opmerkingen van Staf Aerts

Staf Aerts refereert aan het grote klimaatplan van de SERV van oktober vorig jaar, waarvan renovatie en warmtepompen speerpunten zijn. Toch poneert de raad het standpunt dat ook met dit ontwerp het klimaatkader nog moet worden wakker gekust. Dat is meteen ook het standpunt van Groen: het ontwerp bevat goede aanzetten maar gaat niet ver genoeg. Volgens de SERV zorgen de maatregelen voor net iets meer dan 1 procent van de uitstootreductiedoelstellingen. De eerste noodzakelijke stap is de elektriciteitsprijs ontvetten zodat warmtepompen concurrëntieler worden dan de fossiele ketels. Zowel het Vlaamse als het federale niveau moeten daar nog meer initiatieven voor nemen.

Renoveren is goed, maar niveau D is te laag, wegens de grote risico's op lock-in. Er is een begeleid vervolgtraject nodig tot niveau A in 2050, anders blijft het effect zeer laag. Een volgend heikel punt is de betaalbaarheid. Slechts 3 procent van de huidige premies komt terecht bij wie ze echt nodig heeft. De helft van de Vlamingen kan een grondige renovatie van zijn woning niet financieren. Een betere overheidssteun is nodig, beginnende bij de financieel zwakste gezinnen in de slechtste woningen. Premies komen er pas na de investeringen en (bijkomende) leningen zijn voor hen niet haalbaar. Renteloze leningen bieden dus geen soelaas voor die doelgroep. Prefinanciering en begeleiding zijn wezenlijk voor een renovatiegolf.

De Minaraad vraagt waarom de plafonnering van de aardgasaansluitingskost enkel voor nieuwbouwwoningen wegvalt. Volgens de minister is dat om verwarmen met stookolie te ontraden. Waarom is er dan geen uitfasering? Bij het schrijven van het ontwerp kon de minister de hausse niet voorzien. Met de huidige gasprijzen wordt het installeren van warmtepompen al heel wat interessanter. Waarom de verplichte datum niet vervroegen? Daarenboven vindt hij het jammer dat er nog gekozen wordt voor hybridewarmtepompen als overgangmaatregel. Daar omgevingsvergunningen drie jaar geldig zijn, kunnen er na de uiterste aanvraagdatum van 31 december 2025 nog drie jaar gascondensatieketels in nieuwe woningen geplaatst worden. Klopt die redenering?

Kortom, dit ontwerp is te weinig ambitieus en was dat al voor de recente evoluties op het wereldtoneel. De helft van het aardgas wordt in Vlaanderen gebruikt voor de verwarming van woningen. Waarom lanceert Vlaanderen niet net als in de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk, de Europese Commissie en Duitsland een versnelling, maar blijft het voortbouwen op het klimaatakkoord dat in november door heel wat partners als onvoldoende beschouwd werd?

2.5. Vragen en opmerkingen van Robrecht Bothuyne

CD&V en *Robrecht Bothuyne* steunen dit ontwerp. De evolutie op de energiemarkten bevestigt alleen maar de juistheid van de keuzes in de richting van de dringende zogenaamde defossilisering van de energievoorziening. Momenteel zijn alle Vlaamse burgers verplicht nieuwe aardgasaansluitingen te financieren. De meerderheid verhoogt hun vrijheid door er de werkelijke kost voor aan te rekenen, wat meteen de rendabiliteit van alternatieven van fossiele brandstoffen verhoogt. Hij begrijpt dat bepaalde partijgenoten van Sam Van Rooy de import van Russisch gas graag een nieuwe boost zouden geven, maar vindt dat niet de juiste keuze.

Het is de eerste keer dat de overheid een renovatieverplichting voor residentiële gebouwen invoert. Op het lage niveau D is er wel wat kritiek. Anderzijds beperkt de ondersteuning van de Vlaamse overheid met premies, met renteloze leningen en met ontzorging op een hoger niveau, het risico op lock-ins. Dat neemt niet weg dat een hoger renovatieniveau nodig is om minder afhankelijk te worden van aardgas. Hoe ziet de minister die versnelling?

2.6. Vragen en opmerkingen van Andries Gryffroy

Andries Gryffroy heeft de indruk dat Vlaams Belang de actualiteit niet volgt: de gasprijzen exploderen. De regering neemt geen keuzevrijheid af maar legt minimumnormen op voor nieuwbouw/verbouwing met vergunning. Het gaat hier niet over de andere bestaande woningen. De ideale formule is een warmtepomp op geothermie met vloerverwarming. Dat is evenwel niet overal haalbaar. Voor de meest rendabele warmtepomp, die op geothermie, is er ruimte nodig voor de boringen. Zonder die ruimte is een eigenaar verplicht te werken met een lucht-waterwarmtepomp, waarvan het rendement in koude periodes te beperkt is. De tussenoplossing van een hybridewarmtepomp waar er bij koudere buitentemperaturen overgeschakeld wordt op aardgas, is een goede tussenoplossing. Die is uit dit ontwerp gehaald wegens opmerkingen van de Raad van State, maar zal later in nieuwe regels gegoten worden.

In bestaande woningen zijn de radiatoren doorgaans afgestemd op hoge temperaturen, terwijl de warmtepomp pas een interessant rendement heeft bij lagetemperatuurstoepassingen zoals vloerverwarming. Hoe hoger de benodigde watertemperatuur, hoe slechter het rendement. De overheid kan gezinnen toch niet dwingen hun aardgasketel te vervangen door een warmtepomp als het gevolg is dat hun elektriciteitsbehoefte gigantisch toeneemt. Hij raadt de leden van de oppositie aan zich te verdiepen in de technische mogelijkheden van warmtepompen. De technieken, ook voor warmtepompboilers, gaan wel met rasse schreden vooruit.

Ook voor renovatie is een tussenstap de beste oplossing. Mensen hebben niet altijd het geld om meteen naar niveau A te gaan. Dat dan maar laten financieren door de Vlaamse overheid is nefast voor de begroting. Daarbij komen nog de lange wachttijden voor warmtepompen. Wat de huidige systemen van nulprocentenergieën en premies betreft, pleit hij voor geduld. De eengemaakte energiepemie gaat van start op 1 juli. Ongeveer 50 procent van de Vlaamse bevolking zal daarvan kunnen gebruikmaken.

Dit ontwerp wordt al maanden voorbereid en is gebaseerd op het Vlaams Energie- en Klimaatplan. Een onmiddellijke afschaffing van aardgas wegens de oorlog in Oekraïne is niet realistisch, een geleidelijke transitie wel. Hij waarschuwt de oppositie dat zich onthouden bij het geheel en geen enkel deel goedkeuren, misschien niet de juiste werkwijze is.

Hij licht ook de door de meerderheid ingediende amendementen (*Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1154/2) toe. De meeste amendementen zijn wijzigingen aan taal en legistiek. Ze zijn te danken aan de suggesties van de diensten van het Vlaams Parlement. Met amendement 2 wordt de passage 'en de gemeentewegen' toegevoegd. Een ander belangrijke wijziging is amendement 8 om 'gegradueerde in de bouw', een diploma dat nooit bestaan heeft, te schrappen. Met amendement 9 wordt de term 'industriegebouwen' overal vervangen door 'industriële gebouwen'. Amendement 11 zet fouten in formules recht.

2.7. Repliek van minister Zuhal Demir

Minister *Zuhal Demir* acht het bewezen dat de regering de oorlog niet nodig had om te beslissen weg te evolueren van de fossiele brandstoffen. Voor de linkerzijde gaat het ontwerp niet ver genoeg, voor de extreemrechtse zijde te ver. Vlaanderen zet met dit ontwerp unieke stappen. Geen enkel ander Europees land kent renovatieverplichtingen. Wallonië moet zelfs nog nadenken over een renovatieplan. Ook het stookolieverbod is uniek in Vlaanderen. Oostenrijk zocht recent nog inspiratie bij Vlaanderen. In Wallonië wordt er veel meer verwarmd op stookolie dan in Vlaanderen, maar zelfs Ecolo heeft geen plannen om dat aan te pakken. De minister benadrukt voorts dat dit geen gemakkelijke beslissingen zijn. De richting

is gekozen, een vervolg is er wel degelijk: label D vanaf 2023, label C vanaf 2028, label B vanaf 2035, label A vanaf 2040. Een goed geïsoleerde woning met zonnepanelen is ook het beste voor de burgers. Het is goed dat de premie van 1500 euro voor zonnepanelen verlengd is. De laatste maanden stijgen de aanvragen ervoor aanzienlijk. Voorts wijst de minister ook op de verdubbeling van de premies voor dakisolatie en voor zoldervloerisolatie. Als pragmaticus focust ze op de slechtst geïsoleerde gebouwen waarvan er nog heel wat in Vlaanderen zijn. De leningen, een vorm van prefinanciering, worden uitgebreid. De eengemaakte premie en het bijhorende loket maken het eenvoudiger voor aanvragers. Al enkele weken geleden vroeg de minister aan de administratie een overzicht van welke premies eventueel versterkt kunnen worden. Dat alles neemt niet weg dat het huidige Vlaamse renovatieplan het tweede sterkste van heel Europa is.

Voor een betere rentabiliteit van warmtepompen zijn er nog wel wat maatregelen mogelijk. Om die reden bekijkt de minister met federaal minister Vincent Van Peteghem een taxshift. Aan de VREG is gevraagd om een distributienettarief voor warmtepompen te onderzoeken. Momenteel gaat de administratie na of er bijstellingen aan de premies voor (hybride)warmtepompen nodig zijn. Ondanks een karrevracht maatregelen voor warmtepompen zijn er in Nederland nog geen tienduizend woningen ermee uitgerust. Het nieuwe Nederlandse regeerakkoord volgt het Vlaamse voorbeeld door ook hybridewarmtepompen aan te moedigen.

Het werk is evenwel niet af. De Vlaamse Regering zal daar de komende weken verder over discuten. De minister hoopt binnenkort te overleggen met haar federale collega's. Vlaanderen heeft al heel wat kosten uit de energiefactuur gehaald, maar er mag niet worden vergeten dat de gasprijzen internationaal bepaald worden.

2.8. Tweede tussenkomst van Staf Aerts

Staf Aerts kent het tussenstappenplan. Waarom staat het niet in dit ontwerp? Het wordt evenmin benadrukt in de communicatie over renovatie. Al voor de internationale spanningen werd het Vlaamse klimaatplan gecontesteerd wegens niet ambitieus genoeg. Hij herhaalt zijn pleidooi om in de huidige ontwerp tekst de lat hoger te leggen, zeker nu door de internationale wijzigingen ook de rentabiliteit van maatregelen toeneemt.

Het is niet omdat de oppositie een renovatieniveau D niet hoog genoeg vindt, dat ze ervoor pleit dat iedereen morgen niveau A moet halen. Niemand pleit evenmin voor warmtepompen in bestaande woningen, noch om meteen warmtepompen in alle nieuwe woningen te verplichten. De gigantische wachttijden op een warmtepomp waarvan Andries Gryffroy gewag maakt, vallen trouwens best goed mee. Omgevingsvergunningen tot 2035 betekent dat er tot 2038 gascondensatieketels kunnen worden geplaatst, wat voor Groen te lang is. Ook de einddatum van 2026 lijkt een maat voor niets wegens ingehaald door de realiteit. De Vlaamse overheid moet impulsen geven om te versnellen, niet louter evoluties bevestigen.

2.9. Tweede tussenkomst van Bruno Tobback

Bruno Tobback herhaalt dat het ontwerp inderdaad stappen in de goede richting zet. Dat is de reden waarom Vooruit niet tegenstemt, maar zich onthoudt. Een gevoel van urgentie brengt het niet. Gezien de actualiteit en de uit de pan swingende gasprijzen, verwachten burgers een beter antwoord, in de eerste plaats voor de betaalbaarheid op korte termijn. Geen enkele regering kan met gelijk welke lastenverlaging verhinderen dat de prijzen stijgen, maar bewindvoerders moeten wel al het mogelijke doen om de stijgingen binnen de perken te houden. Op korte termijn kan dat door de lasten te verlagen op het federale niveau, maar voor elektriciteit ook op het Vlaamse niveau, al was het maar om warmtepompen te stimuleren.

Alle meerinkomsten van de overheid moeten terugvloeien naar de burgers om hun facturen laag te houden.

Dat is geen verwijt maar een oproep voor alle beleidsmakers, een uitgestoken hand. Op langere termijn evenwel moeten burgers geholpen worden om maximaal te investeren. Dat vindt de spreker niet terug in dit ontwerp, noch in de reacties van de andere parlementsleden, noch in de engagementen van de regering.

2.10. Tweede tussenkomst van Andries Gryffroy

Voor *Andries Gryffroy* is de basisdiscussie of het Vlaams Energie- en Klimaatplan voldoende ambitieus is. Vlaanderen kan al aantonen dat het zeker niet onderdoet voor anderen. Het heeft de helft meer wind- en zonnecapaciteit dan Wallonië. Het heeft een renovatieplan, uniek in Europa. Misschien kan het ambitieuzer, iets wat in de Klimaatcommissie kan worden bediscuteerd, maar daarbij moeten groene en gele hesjes verzoend worden, met andere woorden het moet technisch en financieel haalbaar zijn, voor gebruiker én overheid. Als er massaal warmtepompen besteld worden, is er wel degelijk een leveringsprobleem, zoals voor zoveel goederen momenteel. Ze verplicht maken in nieuwe vergunningen is haalbaar, maar de invoerdatum vervroegen zal technische en marktwerkingsproblemen geven.

Uiteraard zijn er verschillende bevoegdheidsniveaus en stakeholders betrokken. Bij elk overleg met de VREG legt Andries Gryffroy een time-of-usesysteem op tafel. Fluvius wil nu een jaar en negen maanden om daar een studie over te maken, terwijl een statisch time-of-usesysteem berekenen helemaal niet moeilijk is. Eigenlijk doet het parlements lid daarmee wat de oppositie wil: pleiten voor een warmtepomp tarief in de elektriciteitsfactuur.

2.11. Tweede tussenkomst van Willem-Frederik Schiltz

Willem-Frederik Schiltz beaamt dat het de regering niet gaat om warmtepompen in bestaande gebouwen. Een warmtepomp elders is wel efficiënter dan een condensatieketel, hoewel de efficiëntie inderdaad achteruitgaat als het kouder wordt. In Vlaanderen wordt het maar een paar dagen echt koud. Dat rendabiliteitsverlies moeten dus afgezet worden tegen de winst op alle andere dagen. Het engagement van de minister om stappen vooruit te zetten verheugt hem, maar liberalen waken over de begroting. De schulden die de overheid vandaag maakt, zijn immers de belastingen van morgen. De overheid moet geen cheques uitdelen, maar iedereen op zoveel mogelijk manieren stimuleren om te investeren zodat de hele regio onafhankelijker wordt van import van schaarse grondstoffen. Dat is ook de idee achter de terugdraaiende rente die de terugbetalingscapaciteit voor een belangrijk segment van de bevolking groter maakt. Voor een ander segment bestaan er plannen voor een rollend fonds, waarbij de investeringen in energie-efficiëntie terugbetaald worden bij verkoop van de woning of deels al voordien door de mindergaven op de energiefactuur. Het is zaak met een open geest te streven naar het doel: een hogere renovatiegraad en een kleinere afhankelijkheid van gas. Bij een hybride-warmtepomp heeft hij dan ook een hybride gevoel. Misschien kan het in bepaalde gevallen, bijvoorbeeld bij renovatie, nuttig en nodig zijn. Hij ziet in dit ontwerp voldoende opstappen naar een voluntaristisch beleid. Hij rekt op een open blik om de snelheid van de investeringstrein verder op te drijven.

2.12. Tweede tussenkomst van Robrecht Bothuyne

Robrecht Bothuyne beaamt dat het ontwerp een eerste stap is naar een hogere renovatiegraad conform het stappenplan. De hybridewarmtepomp kan in renovatieprojecten nuttig zijn, maar in nieuwbouwprojecten moet er geopteerd worden voor warmtepompen zonder fossiele bijvulling. Dit ontwerp legt minimumnormen op, maar dat stelt de bouwsector en bouwheren niet vrij van de verplichting

optimale keuzes te maken. Dat neemt niet weg dat het overheidsinstrumentarium bijgewerkt kan worden met flexibelere en hogere renteloze leningen met langere duurtijden, met geoptimaliseerde premies enzovoort. Ook de taxshift is belangrijk om de juiste technologie meer kansen te geven. Hij hoopt dat de minister daar stappen voor zet. De huidige energiecrisis creëert daarvoor een momentum dat aan te grijpen is.

3. Stemming

Ter stemming gelegd worden alle door de meerderheid ingediende amendementen (*Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1154/2) aangenomen met 10 stemmen tegen 2.

De artikelen van het decreet, zoals geamendeerd, worden aangenomen met 8 stemmen tegen 2, bij 2 onthoudingen. Het ontwerp van decreet in zijn geheel wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 2, bij 2 onthoudingen.

Gwenny DE VROE,
voorzitter

Robrecht BOTHUYNE,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

EPC	energieprestatiecertificaat
kmo	kleine of middelgrote onderneming
Minaraad	Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen
PV	photovoltaic
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
Voka	Vlaams netwerk van ondernemingen
VREG	Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van het Energiedecreet van 8 mei 2009

Art. 2. In artikel 1.1.3 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, het laatst gewijzigd bij het decreet van 22 oktober 2021, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° er wordt een punt 56°/0 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“56°/0 gebouweenheid: de kleinste eenheid binnen een gebouw die voldoet aan al de volgende voorwaarden:

- a) geschikt zijn voor woon-, bedrijfsmatige, of recreatieve doeleinden of een gemeenschappelijk deel zijn;
- b) ontsloten worden via een eigen afsluitbare toegang vanaf de openbare weg, een erf of een gedeelde circulatieruimte;
- c) in functioneel opzicht zelfstandig zijn;”;

2° er wordt een punt 56°/1/0/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“56°/1/0/1 gemeenteweg: een openbare weg, vermeld in artikel 2, 6°, van het decreet van 3 mei 2019 houdende de gemeentewegen;”;

3° er wordt een punt 68°/1/0 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“68°/1/0 industrieel gebouw: gebouw dat bestemd is voor de productie, de bewerking, de opslag of manipulatie van goederen;”;

4° er wordt een punt 92°/1/0/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“92°/1/0/1 niet-residentieel gebouw: een gebouw met een niet-residentieële hoofdbestemming, met uitzondering van:

- a) alleenstaande gebouwen met een totale bruikbare vloeroppervlakte van minder dan 50 m²;
- b) tijdelijke gebouwen die in principe niet langer dan twee jaar worden gebruikt;
- c) gebouwen die worden gebruikt voor erediensten en religieuze activiteiten;
- d) industriële gebouwen;
- e) werkplaatsen;
- f) opslagplaatsen voor niet-industrieel gebruik;
- g) gebouwen van een landbouwgebouw die niet voor bewoning bestemd zijn;”.

Art. 3. Aan artikel 3.1.3, eerste lid, 4°, van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 2 april 2021, wordt een punt o) toegevoegd, dat luidt als volgt:

“o) jaarlijks rapporteren over de financiële gezondheid van de Vlaamse energiemarkt en van de op die markt actieve leveranciers;”.

Art. 4. In artikel 4.1.13 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° aan paragraaf 1 wordt een punt 5° toegevoegd, dat luidt als volgt:
"5° de wooneenheid of het gebouw betreft geen nieuwbouw.";
- 2° in paragraaf 2, 1°, wordt het woord "aansluitbare" telkens vervangen door het woord "niet-aansluitbare";
- 3° aan paragraaf 2 wordt een punt 5° toegevoegd, dat luidt als volgt:
"5° de wooneenheid of het gebouw betreft geen nieuwbouw."

Art. 5. In artikel 4.1.16 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 10 maart 2017, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in het eerste lid worden tussen de woorden "openbaar domein" en de woorden "van de" de woorden "en de gemeentewegen" ingevoegd;
- 2° in het tweede lid worden tussen de woorden "openbaar domein" en de woorden "van de" de woorden "en de gemeentewegen" ingevoegd;
- 3° in het vijfde lid worden tussen de woorden "openbaar domein" en het woord "tussen" de woorden "en de gemeentewegen" ingevoegd.

Art. 6. In titel IV, hoofdstuk I, van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 4 juni 2021, wordt een artikel 4.1.16/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 4.1.16/2. In afwijking van artikel 4.1.13, 4.1.15, 4.1.16 en 4.1.16/1 voorzien aardgasdistributienetbeheerders voor residentiële gebouwen en niet-residentiële gebouwen waarvoor vanaf 1 januari 2026 een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen aangaande nieuwbouw worden aangevraagd niet meer in een aansluiting op het aardgasdistributienet."

Art. 7. In artikel 4.1.23 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 16 maart 2012, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° er wordt een paragraaf 3/1 ingevoegd, die luidt als volgt:
"§3/1. De Vlaamse Regering kan bepalen in welke gevallen het voor de netbeheerder van algemeen nut is om installaties die deel uitmaken van het elektriciteits- of aardgasdistributienet in of op private onroerende goederen te plaatsen, en onder welke voorwaarden dat moet gebeuren.

De netbeheerder heeft in het geval, vermeld in het eerste lid, de volgende rechten:
  - 1° het recht om de installaties, vermeld in het eerste lid, in of op de onroerende goederen, vermeld in het eerste lid, te plaatsen;
  - 2° het recht om te zorgen voor het toezicht op de installaties, vermeld in het eerste lid;
  - 3° het recht om de noodzakelijke onderhouds- en herstellingswerken uit te voeren."
- 2° in paragraaf 4 wordt tussen het woord "aangelegde" en het woord "kabels" de zinsnede "installaties," ingevoegd;

3° in paragraaf 5, tweede lid, wordt de zinsnede "paragraaf 1 tot en met 3" vervangen door de zinsnede "paragraaf 1 tot en met 3/1".

Art. 8. Aan artikel 4.1.24, §1, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 16 maart 2012, wordt de zinsnede ", en §3/1" toegevoegd.

Art. 9. In artikel 4.1.25, eerste lid, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 16 maart 2012, wordt de zinsnede "De uitoefening door de netbeheerder van het recht, vermeld in artikel 4.1.23, kan" vervangen door de zinsnede "Met uitzondering van de uitoefening van de rechten, vermeld in artikel 4.1.23, §3/1, kan de uitoefening door de netbeheerder van de rechten, vermeld in artikel 4.1.23,".

Art. 10. In titel IV, hoofdstuk I, van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 4 juni 2021, worden in het opschrift van afdeling XI tussen de woorden "het openbaar domein" en de woorden "door de netbeheerder" de woorden "of de gemeentewegen" ingevoegd.

Art. 11. In artikel 4.1.27 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 16 maart 2012 en gewijzigd bij het decreet van 25 april 2014, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in paragraaf 1, eerste lid, worden tussen de woorden "het recht het openbaar domein" en de woorden "te gebruiken" de woorden "en de gemeentewegen" ingevoegd;
- 2° in paragraaf 1, eerste lid, wordt tussen de woorden "onder het openbaar domein" en de woorden "en de bijbehorende uitrustingen" de zinsnede ", de gemeentewegen," ingevoegd;
- 3° in paragraaf 1, tweede lid, worden de woorden "dat beheerd wordt" vervangen door de woorden "en de gemeentewegen die beheerd worden";
- 4° in paragraaf 2, tweede lid, worden tussen de woorden "elke domeinbeheerder" en de woorden "op het openbaar domein" de woorden "van de gemeentewegen of elke domeinbeheerder" ingevoegd.

Art. 12. In artikel 4.1.28, eerste lid, van hetzelfde decreet, toegevoegd bij het decreet van 16 maart 2012, worden tussen de woorden "het openbaar domein" en de woorden "weg te nemen" de woorden "of de gemeentewegen" ingevoegd.

Art. 13. In artikel 4.5.1, §3, van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 16 november 2018, worden tussen de woorden "het openbaar domein" en de woorden "daarbij wordt doorkruist" de woorden "of een gemeenteweg" ingevoegd.

Art. 14. In artikel 4.6.1, §2, vierde lid, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 16 maart 2012, worden tussen de woorden "het openbaar domein" en de woorden "moet worden doorkruist" de woorden "of een gemeenteweg" ingevoegd.

Art. 15. In artikel 4.7.1, §2, derde lid, van hetzelfde decreet, toegevoegd bij het decreet van 8 juli 2011 en gewijzigd bij de decreet van 16 maart 2012 en 16 november 2018, worden tussen de woorden "het openbaar domein" en de woorden "moet worden doorkruist" de woorden "of een gemeenteweg" ingevoegd.

Art. 16. In titel IV van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 28 januari 2022, wordt een hoofdstuk VII/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk VII/1. De aanleg en het beheer van een netwerk om propaan of butaan via leidingen te distribueren en leveren”.

Art. 17. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 28 januari 2022, wordt in hoofdstuk VII/1, ingevoegd bij artikel 16, een artikel 4.7/1.1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 4.7/1.1. De aanleg van een geheel van onderling verbonden leidingen en de daarmee verbonden hulpmiddelen om propaan of butaan te distribueren en te leveren aan eindafnemers is niet toegelaten in de gebieden die onder de toepassing vallen van de verplichtingen, vermeld in artikel 4.1.16/1 en 4.1.16/2.”.

Art. 18. In titel IV/1, hoofdstuk I, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 10 maart 2017, worden in het opschrift van afdeling VI tussen de woorden “het openbaar domein” en de woorden “door de” de woorden “of de gemeentewegen” ingevoegd.

Art. 19. In artikel 4/1.1.13 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 10 maart 2017, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in paragraaf 1 worden tussen de woorden “het recht het openbaar domein” en de woorden “te gebruiken” de woorden “en de gemeentewegen” ingevoegd;
- 2° in paragraaf 1 wordt tussen de woorden “onder het openbaar domein” en de woorden “en de bijbehorende uitrustingen” de zinsnede “, de gemeentewegen,” ingevoegd;
- 3° in paragraaf 2, tweede lid, worden tussen de woorden “elke domeinbeheerder” en de woorden “op het openbaar domein van wie” de woorden “van de gemeentewegen of elke domeinbeheerder” ingevoegd.

Art. 20. In artikel 4/1.1.14, eerste lid, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 10 maart 2017, worden tussen de woorden “het openbaar domein” en de zinsnede “, weg te nemen” de woorden “of de gemeentewegen” ingevoegd.

Art. 21. In artikel 7.1.1, §2, zesde lid, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 26 april 2019 en gewijzigd bij de decreten van 4 december 2020 en 17 december 2021, worden de woorden “2 MW” vervangen door de woorden “5 MW”.

Art. 22. In artikel 7.1.10, §1, van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 8 juli 2011, wordt de datum “31 maart” vervangen door de datum “30 april”.

Art. 23. In artikel 7.1.11, §1, van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 8 juli 2011, wordt de datum “31 maart” vervangen door de datum “30 april”.

Art. 24. In artikel 7.1.13 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 28 juni 2013, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° de datum “1 april” wordt vervangen door de datum “1 mei”;
- 2° de datum “31 maart” wordt vervangen door de datum “30 april”.

Art. 25. In artikel 7.7.2 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in paragraaf 2, 2°, wordt tussen de woorden "ter kennis worden gebracht door" en de woorden "een energieplan" de zinsnede "een energieaudit," ingevoegd;
- 2° in paragraaf 2, 3°, wordt tussen de woorden "eenmalig laten opmaken van" en de woorden "een energieplan" de zinsnede "een energieaudit," ingevoegd;
- 3° in paragraaf 4 wordt tussen de woorden "een instantie aanduiden die" en de woorden "de energieplannen" de zinsnede "de energieaudits," ingevoegd;
- 4° in paragraaf 5 wordt tussen de woorden "De energiedeskundige stelt" en de woorden "de energieplannen" de zinsnede "de energieaudits," ingevoegd;
- 5° in paragraaf 6 wordt tussen de woorden "de conformverklaring van" en de woorden "de energieplannen" de zinsnede "de energieaudits," ingevoegd.

Art. 26. In artikel 10.1.3, §1, tweede lid, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 februari 2017, wordt punt 7° opgeheven.

Art. 27. In artikel 11.1.4 van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 17 februari 2017, wordt het woord "industriegebouwen" telkens vervangen door de woorden "industriële gebouwen".

Art. 28. In artikel 11.2.1, van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 17 december 2021, worden de volgende wijzigingen doorgevoerd:

- 1° in paragraaf 1, derde lid, wordt de zin "De Vlaamse Regering kan ook nadere regels vastleggen voor de labeling van gebouwen." opgeheven;
- 2° aan paragraaf 1 wordt tussen het derde en het vierde lid een lid ingevoegd, dat luidt als volgt:

"De Vlaamse Regering kan ook nadere regels vastleggen voor de labeling van gebouwen. De Vlaamse Regering kan daarbij ook bepalen dat gebouwen een minimaal energieprestatielabel moeten behalen. De Vlaamse Regering kan daarbij een onderscheid maken naar type van gebouw.";

- 3° in paragraaf 3 wordt het eerste lid vervangen door wat volgt:

"Elke verkoper, verhuurder, erfpachtgever, opstalgever, houder van een zakelijk recht, en ook de opdrachthouder, lasthebber of gevolmachtigde, vermeldt de volgende gegevens in alle commerciële advertenties die hij plaatst of laat plaatsen voor de verkoop of verhuur van een gebouw of de vestiging van een zakelijk recht erop, dat conform paragraaf 1 over een energieprestatiecertificaat beschikt:

- 1° het kengetal of label dat op het energieprestatiecertificaat staat;
- 2° de unieke code van het energieprestatiecertificaat of het adres van het gebouw."

Art. 29. In artikel 11.2.2 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 27 november 2015 en 16 november 2018, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° er wordt een paragraaf 2/1 ingevoegd, die luidt als volgt:

“§2/1. De Vlaamse Regering kan de personen, vermeld in artikel 11.2.1, §1, eerste lid, verplichten om bij het aangaan van een nieuwe opstalovereenkomst, bij erfpacht of bij de vestiging van een ander zakelijk recht een geldig energieprestatiecertificaat aan de nieuwe houder van het zakelijk recht ter beschikking te stellen.”;

2° in paragraaf 3 wordt de zinsnede “vermeld in §1 en §2” vervangen door de zinsnede “vermeld in paragraaf 1, 2 en 2/1”.

Art. 30. In titel XI van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 17 december 2021, worden in het opschrift van hoofdstuk II/2 de woorden “niet-residentiële gebouwen” vervangen door de woorden “residentiële en niet-residentiële gebouwen of niet-residentiële gebouweenheden”.

Art. 31. In artikel 11.2/2.1 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 30 oktober 2020 en gewijzigd bij het decreet van 17 december 2021, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, eerste lid, worden tussen de woorden “kan bepalen dat” en de woorden “niet-residentiële gebouwen” de woorden “residentiële gebouwen en” ingevoegd;

2° in paragraaf 1, eerste lid, worden tussen de woorden “het vestigen” en de woorden “van een opstalrecht” de woorden “of overdragen” ingevoegd;

3° in paragraaf 1, eerste lid, worden tussen de woorden “op een” en de woorden “niet-residentieel gebouw” de woorden “residentieel gebouw of” ingevoegd;

4° in paragraaf 1, tweede lid, worden tussen de woorden “In geval na de verkoop van het” en de woorden “niet-residentieel gebouw” de woorden “residentieel gebouw of” ingevoegd;

5° in paragraaf 1, tweede lid, 1°, worden tussen het woord “het” en de woorden “niet-residentieel gebouw” de woorden “residentieel gebouw of” ingevoegd;

6° in paragraaf 1, tweede lid, 2°, worden tussen het woord “het” en de woorden “niet-residentieel gebouw” de woorden “residentieel gebouw of” ingevoegd;

7° aan paragraaf 1 wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“In geval een rechtspersoon wordt gesplitst of indien een rechtspersoon fusioneert met, of wordt overgenomen door een andere rechtspersoon, dan ontstaat door die splitsing, fusie of overneming voor de gebouwen van die rechtspersonen echter geen verplichting, vermeld in het eerste lid. Indien er voorafgaand aan de splitsing, de fusie of de overneming op een gebouw van een van die rechtspersonen echter reeds een verplichting, vermeld in het eerste lid, van toepassing was, dan voldoet de rechtsopvolger binnen de resterende termijn aan het minimaal energieprestatieniveau dat de rechtspersoon die fuseerde, splitste of werd overgenomen en tot wie het gebouw in kwestie behoorde zelf diende te halen.”;

- 8° in paragraaf 2, eerste lid, worden tussen de woorden "die een" en de woorden "niet-residentieel gebouw" de woorden "residentieel gebouw of een" ingevoegd;
- 9° in paragraaf 2, tweede lid, wordt het woord "vestigt" vervangen door de woorden "vestigt of overdraagt";
- 10° in paragraaf 2, tweede lid, worden tussen de woorden "die voor een" en de woorden "niet-residentieel gebouw" de woorden "residentieel gebouw of een" ingevoegd;
- 11° in paragraaf 2, tweede lid, worden tussen de woorden "dat voor het" en de woorden "niet-residentieel gebouw" de woorden "residentieel gebouw of het" ingevoegd.
- 12° in paragraaf 2, derde lid, worden tussen de woorden "die voor een" en de woorden "niet-residentieel gebouw" de woorden "residentieel gebouw of een" ingevoegd;
- 13° in paragraaf 2, derde lid, worden tussen de woorden "voor het" en de woorden "niet-residentieel gebouw" de woorden "residentieel gebouw of het" ingevoegd.

Art. 32. In artikel 13.4.9/1, §1, eerste lid, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 30 oktober 2020 en gewijzigd bij het decreet van 4 december 2020, worden de woorden "inzake renovatie bij" vervangen door de woorden "voor een renovatie of het minimale energieprestatielabel bij residentiële gebouwen of".

Art. 33. In artikel 13.4.10 van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 4 december 2020, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in paragraaf 3, eerste lid, worden tussen de woorden "of aan de huurder" en de woorden "ter beschikking gesteld heeft" de woorden "of de houder van een zakelijk recht" ingevoegd;
- 2° in paragraaf 3/1, eerste lid, wordt tussen de woorden "een te koop of te huur gesteld gebouw" en de woorden "waarvoor een energieprestatiecertificaat" de zinsnede ", of voor een gebouw waarop een zakelijk recht wordt gevestigd," ingevoegd.

Art. 34. Aan titel XIII, hoofdstuk IV, van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 17 december 2021, wordt een afdeling VIII toegevoegd, die luidt als volgt:

"Afdeling VIII. Administratieve sancties wegens overtreding of niet-naleving van de verplichtingen aangaande het rationaliseren en gebruik te maken van hernieuwbare energietechnologieën door ondernemingen, niet-commerciële instellingen en publiekrechtelijke rechtspersonen".

Art. 35. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 28 januari 2022, wordt aan afdeling VIII, toegevoegd bij artikel 34, een artikel 13.4.14 toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 13.4.14. §1. Als het VEKA vaststelt dat, in strijd met artikel 7.7.2, de door de Vlaamse Regering vastgestelde verplichtingen voor ondernemingen, niet-commerciële instellingen en publiekrechtelijke rechtspersonen inzake het rationaliseren van hun energiegebruik en het gebruikmaken van hernieuwbare energietechnologieën

niet werden gerespecteerd, dan kan het VEKA aan de onderneming, niet-commerciële instelling en publiekrechtelijke rechtspersoon op wie de verplichting rust een administratieve geldboete opleggen van 1000 euro tot en met 500.000 euro.

Het VEKA legt ook een nieuwe termijn vast waarbinnen de betreffende verplichting alsnog moet worden nageleefd.

Als die onderneming, niet-commerciële instelling of publiekrechtelijke rechtspersoon bij het verstrijken van de termijn, vermeld in het tweede lid, nog steeds in gebreke blijft, kan het VEKA hem of haar een nieuwe administratieve geldboete opleggen als bedoeld in het eerste lid. Het VEKA legt ook een nieuwe termijn vast waarbinnen de betreffende verplichting alsnog moet worden nageleefd. Deze procedure wordt herhaald tot aan de op grond van artikel 7.7.2 vastgestelde verplichting is voldaan.

§2. De procedure, vermeld in artikel 13.4.8, is van overeenkomstige toepassing.”.

Art. 36. In de bijlage bij hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 17 december 2021, wordt punt 2.7.9 vervangen door wat volgt:

“2.7.9. Energieverbruiksmeters

Als bij controle blijkt dat niet voldaan is aan de eis betreffende de verplichte energieverbruiksmeters (er is geen meter geplaatst of de meter voldoet niet aan de minimaal vereiste karakteristieken) in tegenstelling tot wat in de EPB-aangifte is vermeld, is de overeenkomstige afwijking gelijk aan *A_{inst,heat,net,vaststelling}*, zoals bepaald in 2.7.1, in geval van warmteproductie en gelijk aan *A_{inst,cool,net,vaststelling}*, zoals bepaald in 2.7.6, in geval van koeling.”.

Hoofdstuk 3. Slotbepaling

Art. 37. Artikel 4, 1° en 3°, treedt in werking op 1 juli 2022.

Artikel 22 tot en met 24 treden in werking op de datum van de bekendmaking van dit decreet in het Belgisch Staatsblad.

Artikel 36 heeft uitwerking met ingang van 1 januari 2022.

Artikel 4.7/1.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, in de lezing ingevoegd bij artikel 17, is voor het eerst van toepassing op omgevingsvergunningen voor het verkavelen van gronden of omgevingsvergunningen voor stedenbouwkundige handelingen die worden aangevraagd vanaf de eerste dag van de maand volgende op de bekendmaking van dit decreet in het Belgisch Staatsblad.